

כתרי תורה

כתר מלכות - מאן מלכי רבנן
רבי שלום ב"ר יחיאל צ'אלעי זלה"ה
רב צ'אלע - ר' אייר תרפ"ו
רבי אהרן ב"ר יחיאל עראקי זלה"ה
מרבני צנעא - ר' אייר תקנ"א
רבי זכריה ב"ר שלום כהן זלה"ה
רבה של נהלל - ט' אייר תשכ"ז
רבי יחיאל ב"ר אברהם נחום זלה"ה
מרבני מאדאן - ר' אייר תשל"א
רבי אהרן ב"ר שלום נהארי זלה"ה
מרבני בית עדאקה - י"א אייר תשל"א

לק"י • פרשיות אשה כי תזריע וזאת תהיה ה'תשפ"א ב'של"ב • גליון נ'
• הגות והלכה בפרשת השבוע במשנת רבותינו גאוני תימן זיע"א

הערות והארות יתקבלו בברכה בטלפון 0504139964 או במייל avish964@gmail.com

אין לקרוא בשעת התפילות וקריאת התורה • לע"נ ידיד ורע אשר שמחת התורה שבלבו ועל פניו האירה כל סביבותיו, זכה להרביץ תורה ולהעמיד בתי מדרשות לשקידתה הרב רפאל אליהו אליעזר זצ"ל ביבלהט"א הרב צבי בלאט שליט"א ולע"נ דודי הרב אברהם ב"ר רוד בדיחי זצ"ל, הרב משה ב"ר שלום צאלח זצ"ל, ומרת אורית ב"ר מנחם שרעבי ע"ה • ולזכות הרב אברהם ב"ר שלמה שליט"א, הרב אהרן ב"ר יוסף שליט"א וישראל ב"ר יהודה הי"ו. ומרת אסתר ב"ר יחיאל תהי לרפואה שלמה במהרה בתוך שאר חולי ישראל, אכ"ר

כתר של"א"ש

זאת תהיה תורת המצרע ביום טהרתו והובא אל הכהן (י"ד, ב')

תיבת מצרע נכתבה חסרה בלא וי"ו ודקדק מכאן מהר"י גופאן במנחת יהודה על חומרת בעל לשון הרע, מצרע גימטריא ארבע מאות, לרמוז שהמצרע שולטים בו ד' מאות קליפות בסוד וארבע מאות איש עמו. ועוד ירמוז למה שאמרו רבותינו ז"ל (מדרש רבה פט"ז) שבעל הלשון עובר על חמשה חומשי תורה שנכתבה בכ"ב אותיות מא' ועד ת'. ועוד לרמוז שתיבת מצרע אותיות מרצ"ע שמוסר אותו הקב"ה בידי הקליפות שהם רצועת מדרות להלקותו החוטא עד שישוּב בתשובה. הרי למדנו כאן כי על אף חומר חטא בעל הלשון הרמוז כאן יש לו נחמה ותקנה גדולה בתשובה.

עוד רמוז לתקנת התשובה מחטא הלשון, נראה מדברי רבינו זכריה הרופא במדרש החפץ (י"ד, ב') שדרש והלא הוא מביא עצמו, היה ראוי לומר ובא, אלא הכל בסיוע. ודבריו טעונים ביאור מהו הסיוע שנצרך המיטהר. ואם כוונתו כדאיתא בוה"ק (מה, א) דכל מאן דחמי ליה אתחייב ביה לאקרובי קמי כהנא. וכמ"ש האבן עזרא לעיל על פסוק והובא אל אהרן הכהן (י"ג, ב') והרא"ש בנגעים (פ"ג מ"ב) שכופין אותו לבוא לכהן להטהר. א"כ מהו לשון 'שצריך סיוע' וכי כל אדם צריך שיכופו אותו לכך.

אלא נראה שכוונתו כמו שתרגם רס"ג אן יותא בכ"כרה אלי אלאמאם. וביאר מוהר"ע קרח בנוה שלום יודיעו טהרתו לכהן, ולא פירש רס"ג שיביא, לפי שעדיין משולח הוא חוץ למחנה עד לאחר כיבוס וטבילה ע"כ. וא"כ י"ל שזהו הסיוע הנצרך שיביאו דבריו לפני הכהן, וזה כל מיטהר צריך שהרי אינו יכול כלל להכנס למחנה ולבוא אל הכהן. ועל דרך הדרש י"ל עוד, שבא לרמוז על ענין התשובה, והכי קאמר זאת תורת המצרע ביום טהרתו, איך יגיע לטהרה ע"י שמסייעים בידו מן השמים לשוב בתשובה והובא אל הכהן. וכל זה בוודאי תלוי באתערותא דלתתא כמ"ש במדרש החפץ (שם ג') שבכל יום אומר לו הכהן חזור לאחוריך מדרכיך הרעים ועשה תשובה לפני הקב"ה ומיד אתה מתרפא.

הרי לנו כמה חביבין ישראל לפני המקום וכמה חפץ הוא בתשובתן ומסייען בכך, ובמיוחד מורגש ענין זה בתקנת המצורע שהרי כמה אזהרות באות לו, תחילה נגעי בתים ואח"כ נגעי בגדים ורק אח"כ לוקה בגופו. וכל זה עשה השי"ת לעוררו אולי ירגיש בחטאו וישוּב בתשובה, ויה"ר שזוכה כולנו יחד להתקרב לאבינו שבשמים ולשוב בתשובה שלמה, ומכל צרותינו יגאלנו במהרה, אכ"ר, שבת שלום.

כתר ההלכה

הגאון הרב נתנאל עומיסי שליט"א - מרבני בית ההוראה 'פעולת צדיק' לעילוי נשמת אביו רבי יחיאל ב"ר יצחק עומיסי זלה"ה - נלב"ע ב"ז אלול התש"פ

הבהרה בעניין תחיבת כף חמץ לסיר של פסח

א] הבהרה: בגליון הקודם כתבנו במי שתחב כף חמץ במוציא פסח לסיר רותח ובו תבשילי הפסח, שיש לשער אם יש שישים כנגד כל תחיבה ותחיבה של המצקת. והעיר לי ת"ח אחד שליט"א, שכל הנידון בזה הוא מטעם חנ"ן כמבואר בשו"ע (י"ד סי' צ"ד ס"ב), וא"כ זהו דווקא בכף חולבת שתחבה לקדירה עם בשר, שאז הכף עצמה נאסרה מבליעות הבשר ושוב חוזרת ואוסרת בתחיבה השניה, אבל בשאר איסורים דעת מרן השו"ע (סי' צ"ב ס"ד) דאין אומרים חנ"ן. ואף לדעת הרמ"א (שם) דיש חנ"ן בשאר איסורים מדרבנן, הלא בלאו הכי דעתו (בסי' צ"ד ס"ב) שמשערים רק לפי התחיבה הראשונה ולא יותר. ומ"מ להלכה כבר העלנו שם במסקנא כי למנהגנו שחמץ חוזר וניעור אף אם היה ששים כנגד המצקת, יש להגעיל את הקדירה.

קניית בגדים חדשים בימי הספירה

ב] רבים שואלים האם מותר לקנות בגדים חדשים בימי ספירת העומר. ולכאורה נראה שנתחלף להם ימי הספירה בימי בין המצרים וכמו שכתב המאמר מרדכי (סי' תצ"ג ס"ק ב'), והוסיף דמיום עמדו על דעתו לא חשש לזה, כי לא מצא דין זה לא בראשונים ולא באחרונים. אלא שיש שכתבו על מנהג מקומותיהם שלא לקנות בגדים חדשים בימי ספירת העומר (לקט יושר עמ' צ"ז שכן נהג בעל תרומת הדשן, יוסף אומץ יופא סי' תתמ"ה, הגד"פ אורח חיים להבא"ח דיני ספירת העומר סי' כ"ח על מנהג בגד). ולמעשה דעת הרבה פוסקים דאין מניעה מלקנות בגד חדש ולברך שהחיינו בימי ספירת העומר (כה"ח סי' תצ"ג סק"ד, משנ"ב שם סק"ב, הליכות שלמה ספירת העומר פ"א הע' 53 אור לציון ח"ג פ"ו תשובה ב' ועוד). ויש שכתבו שממדת חסידות טוב לחוש שלא לברך שהחיינו על בגד חדש (שו"ת יחוד ח"א סי' כ"ד). ומרן הגר"י רצאבי שליט"א כתב (שע"ה סי' צ"ב ס"ז) שבקהילותינו יש קצת שהיו נמנעים מלקנות כלים ובגדים חדשים בימי הספירה [כך שמע מאביו מוהר"נ רצאבי זצ"ל]. אבל ברוב המקומות לא חששו לחומרא זו וכדעת רוב הפוסקים.

עניית אמן בין הברכה לספירת העומר

ג] המנהג המקובל אצלנו מעולם שאחד מברך ומוציא את כולם בברכת ספירת העומר משום ברוב עם הדרת מלך (ברכות נג. וכ"כ רעק"א סי' תפ"ט על מ"א סק"ב), והספירה עצמה סופרים כולם יחד, שכן המצווה היא שכל אחד סופר לעצמו (מנחות סה:). והנה במקומות שאינם בני תורה ויש חשש שהמברך לא מתכוון להוציא את הציבור יד"ח, יש לכל אחד לברך לעצמו בלחש. ונשאלה שאלה האם מותר לסיים את הברכה לפני הש"ץ ולענות אמן על ברכתו אף שמפסיק בין הברכה לספירה. ודומה לזה מובא בעניין עניית אמן אחר ברכת הבוחר בעמו ישראל באהבה שכתב רבינו יונה (ברכות לג) בשם הרמב"ם (ברכות פ"א הי"ז), שאין להפסיק בעניית אמן זה, כי אין להפסיק בין הברכה למצוה. וכתב הב"י (סי' נ"ט בתירוץ השני) דאם מקדים היחיד לסיים את הברכה ועונה אמן על ברכת הש"ץ, לכ"ו"ע לא הוי הפסק דלא גרע משאילת שלום בין ברכה שניה לק"ש. ועפ"ז כתב מהר"י בדיחי בשו"ת חן טוב (סי' נ"ב), שכן הוא מנהגנו שעונים אמן אחר ברכת הש"ץ בכל הברכות ואף בברכת המצוות. אמנם אחר ברכת הבוחר בעמו ישראל באהבה מנהגנו שאין עונים אמן מטעם אחר שהביא מהר"י"ץ בעץ חיים (ח"א דף ל"ה ע"א) ע"ש. ואף בנידון זה הורה מרן הגר"י רצאבי שליט"א (שערי יצחק אח"ק ה'תש"ע, שו"ת עולת יצחק ח"ג סי' קנ"ה) שמי שמברך על ספירת העומר לעצמו וכדלעיל, יקדים שלש תיבות ומן הדין אף שתיים ויענה אמן אחר הש"ץ ומשיך לספור יחד עם הציבור וכעדות מהר"י בדיחי שכן הוא מנהגנו. והוסיף, כי במקום שהרב או הש"ץ בודאי מתכוונים להוציא יד"ח, עדיף לשמוע מהם את הברכה ולצאת יד"ח.

ספק תערובת חלב בעוף

ד] שאלה: מעשה היה שבשלו דייסה, וכשבאו לשפוך את החלב נפלה שקית החלב לתוך סיר הדייסה והיה חשש שניתזו טיפות על סיר בשרי פתוח שהיה בו תבשיל עוף ותפ"א. ובא השואל בשאלה מה דין הסיר והתבשיל שבו. תשובה: לעניין הסיר עצמו, שמכיון שהסיר הבשרי היה צונן ואף טיפות החלב שניתזו עדיין לא נתחממו, יש לנקות את הסיר מבחוץ שלא יחממו אותו כאשר טיפות החלב עליו. ולעניין התבשיל היות וזה רק ספק שמא ניתזו טיפות לתוך הסיר, נחלקו הפוסקים בכל ספק תערובת עוף בחלב האם אומרים ספיקא דרבנן לקולא (ש"ך סי' צ"ח סק"ז) או שחכמים עשו חיזוק לדבריהם כשל תורה וכמו שגזרו ג"כ שאין לאכול גבינה אחר בשר עוף כבשר בהמה (ט"ו שם סק"ה). ולמעשה בהפסד מרובה יש להורות כהש"ך (פמ"א משב"ו סק"ה, כה"ח ס"ק ל"ו) והפסד מרובה לעניין זה כתב מהר"י"ץ (פער"צ ח"ב סי' רכ"ה, שע"ה ח"ד סי' קכ"ו הע' ט') כל מה שיותר מכבד של תרנגולת, יעו"ש. וא"כ יש להתיר את התבשיל. אכן בלאו הכי היה מקום להקל במקרה הנ"ל, כיון שלפי מה ששיערנו בוודאי היה בתבשיל ששים כנגד הטיפות שנתזו, ולכן הורנו להתיר.

עטיפת ראש לאבלים במשנת רבותינו

והצרוע אשר בו הנזע בגדיו יהיו פרמיום וראשו יהיה פרוע ועל
שפם יעטה וטמא טמא יקרא (י"ג, ב"ה)

עטיפת הראש

א] בתורת כהנים איתא ועל שפם יעטה חופה ראשו כאבל. וכן במסכת
מועד קטן (טו, א) יליף מהאיי קרא דין עטיפת הראש למצורע. ועטיפת
הראש לאבל יליף שם מיחזקאל שאמר לו הקב"ה (כ"ד, י"ז) אבל לא
תעשה וכו' ולא תעטה על שפם, מכלל שאר אבלים חייבים בעטיפת
הראש. והובא להלכה ברמב"ם (פ"ה מאבל הי"ט) ובטוש"ע (סי' שפ"ו א').
ויש לתמוה דבפסוקים לא נזכר אלא עטיית הפה והשפם [שפם פירש"י
היינו שער השפתיים] ומנ"ל שחייב בעטיפת הראש. והלבוש (סי' שפ"ו)
חידש דיליף מדכתיב גבי המן (אסתר ו' י"ב) אבל וחפוי ראש, ש"מ שאבל
חופה ראשו. אך מדברי רבותינו שלא הזכירו פסוק זה ש"מ שהכל נלמד
מהאיי קרא, וצ"ע מהיכן.

ובכסף משנה (שם) ביאר דמפסוק זה יש ללמוד עם עטיפת הראש והכי
קאמר, הסודר שממילא מתכסה בו, יכסה בו גם את השפם ע"כ.

עוד י"ל לפי מה שביאר הפני משה בירושלמי, שהקשה ויכסינה מלרע,
פ"י דהיינו כיסוי הפה והשפם מלמטה ללא כיסוי הראש (וכ"כ הגר"ח, ק,
ע"ש. ובקרבן העדה הבין בדרך אחרת, ועי' ב"י סי' שפ"ו), ומשני אמר רב חסדא
דלא יהוון אמרין פומיה הוא חשש. פ"י שלא יאמרו שפיו כואב לו ומכסה
פיו מפני הכאב, ואינו ניכר שהוא משום האבלות. [ולפי"ז נמצא שעיקר
הכסוי הוא הפה אלא כדי שיובן שהוא מחמת האבלות מכסה גם ראשו.
וקשה דבשלמא במצורע י"ל ע"פ מה שכתב האבן עזרא יעטה. בבגדיו,
מגזרת עוטה אור כשלמה [תהלים ק"ד, ב'.] וכתרגומו דמתעטף נהורא
היך סדינא. וכן שם ק"ט, י"ט, תהי לו כבגד יעטה ותרגומו תהוי ליה היך
לבוש יתעטף. וכן רבים. אבש"ד]. והטעם שלא יזיק בהבל פיו. וכ"כ
החזקוני ועל שפם יעטה, להפסיק ריח רע הבא מפיו שלא להזיק את
הבריות. אך באבל צ"ע מה מיוחד בעטיפת הפה דווקא].

עטיפת הפה

ב] והנה לא נתפרש כלל בת"כ ובסוגיית הגמרא (בדף ט"ו) על עטיפת
הפה, אכן כך פסק שמואל (שם כד, א) כל עטיפה שאינה בעטיפת
הישמעאלים אינה עטיפה. והיינו עטיפה גם על הפה וכמו שהראה רב
נחמן בעצמו שעטיפה זו היא עד גובי דדיקנא, ופירש רבינו האי ז"ל
שהוא שער שעל גבי הלסתות, והיא עטיפה למעלה מן החוטם. (הביאו
הרמב"ן בתורת האדם ענין האבילות. ועיניו בערוך ערך גב בשם רב שרירא גאון.
ועיין פירש"י גבי דיקנא, גומות שבלחי למטה מפיו, וצ"ע אם חולק). וגם הוא לא
פירש מנא ליה.

וצ"ל דזה פשיטא להו כמפורש בלשון הפסוק ועל שפם יעטה. וכן מפורש
בדברי בעל העיטור (שער ב' ח"ג הביאו ב"י א"ח סי' ח') דלא בעינן בעטיפת
ציצית בעטיפת הישמעאלים, שהרי לא נאמר זה אלא לענין אבלות
דכתיב ועל שפם יעטה, ע"ש. הרי שזהו טעמו של שמואל.

ג] ובאמת יש לתמוה לרב שנחלק על שמואל וס"ל דרק עטיפת הראש
בעינן, מנא ליה חיוב עטיפת הראש. כי אם נלמד מקרא דעל שפם יעטה
ש"מ בהכרח שצריכים גם כיסוי הפה. וצ"ע.

וראיתי למהר"י עייאש בביאורו לחם יהודה על הרמב"ם שכתב
דמפירש"י נראה כי עטיפת הראש נלמדת ממילת יעטה, והתיבות ז"ל על
שפם נדרשות שאסור בשאלת שלום כמבואר שם בגמרא. ע"ש. א"כ
י"ל דגם לרב כך היא חלוקת הפסוק, והאבל חייב רק בעטיפת הראש.
ועוד י"ל ע"פ מה שכתב עוד שם דעיקר הלימוד הוא מפי השמועה
ואסמכוה אקרא, וא"כ י"ל עוד דכך קיבל רב שאין חיוב עטיפת הפה,
ומ"מ אסמכוה אקרא ולא תעטה על שפם שענינו עיטוף הראש והשפם
אף שעיטוף השפם אינו חיוב מן הדין.

והנה מצאתי בריטב"א (מו"ק כד, א) שהקשה כן, ותירץ דגם לרב בעינן
עטיפת הישמעאלים וכמבואר בקרא, אך מ"מ זהו למצוה והחיוב הוא

רק עטיפת הראש ע"כ. ולא נתבאר בדבריו, מנא ליה לרב לחלק מה
עיקר החיוב, אחר שהכל נלמד מקרא דועל שפם יעטה. ולהאמור, א"ש
שכך היה לו בקבלה.

ד] והנה רס"ג תרגם ועל שפם יעטה, ויתלת' עלי שארבה. ופירש
מוהר"ע קרח זלה"ה בנוה שלום אלת'ם בערבי, כסוי החוטם וכל סביביו.
[וכ"ה ברבינו חננאל כד, א. וברמב"ן הנזכר לעיל, וישמעאלים נראין
עדיין שמחזירים קצה המצנפת על פיהם ועל ראש החוטם שלהם, וקורין
אותו אללתאסן. ומאיך בפירוש רס"ג עה"ת (פרשת שמיני י') כתב,
וממה שנאמר ולא תעטה על שפם הוטל הפכו על האבל שאסור
בשאלת שלום, לפי שבא בקבלה שהכונה בעטיית שפם שלא ידבר,
ואין הכונה שלא יכסה האבל את פיו. וכך מנהג אבותינו לכנות את
השתיקה בלשון זה כאמרו (מיכה ג' ז') ובשו וחפרו הקסמים ועטו על שפם
כולם כי אין מענה ע"כ. ונראה דס"ל שפשוטו של מקרא הוא כמ"ש
בתפסיר, אכן לדינא באה הקבלה להוציא המקרא מפשוטו וללמד רק
על איסור שאלת שלום ובמק"א דימה את מצורע למה שפירש באבל.
וצ"ע א"כ חיוב עטיפת הראש מנא ליה. וצ"ל כמ"ש לעיל אות ג' שזה
נלמד ממילת יעטה לבדה.

ביאור ראית הרמב"ם מהתרגום

ה] והנה הרמב"ם שם יליף צורת העיטוף מהתרגום, וז"ל והסודר שמכסה
בו ראשו עוטה מקצתו על פיו, שנאמר ועל שפם יעטה ותרגם אונקלוס
הגר כאבילא יתעטף ע"כ. ויש להבין מה נתווסף לרבינו בדברי
אונקלוס, ואם רצה להביא מקור לדין עטיפת הראש באבל ממה
שהשמיענו אונקלוס שהיה תנא אגב ועדיפא ליה ממה שדרשו בגמרא,
א"כ היה לו להביא רק דברי אונקלוס או לכל הפחות להקדימם. וצ"ע.
ומצאתי בס"ד להרדב"ז (בתשובה, ח"ה אלף שצ"ד) שעמד בזה. וביאר,
דכיון דלהרמב"ם חיוב אבילות יום ראשון היא מן התורה, ודברי תורה
מדברי קבלה לא ילפינן, לכך הוצרך להביא את דרשת אונקלוס על
אבל ומה שלמדנו שאר דיני אבילות מיחזקאל, זהו אחר שיש לנו גילוי
לענין עטיפת הראש ש"מ דהנך נמי דאוריתא.

ו] וכדבריו כ"כ בנתינה לגר דמדברי אונקלוס נלמד שעטיפת הראש
באבל, דאוריתא היא. אכן יעוין למהר"י קורח במרפא לשון שכתב כי
אין ראיה מהתרגום דהוי דאוריתא, שלא בא אלא להמשיל הדבר
שיובן מהי עטיפת המצורע. ועוד כתב דבפרט אין להוכיח מאבילות,
שהרי היתה נוהגת עוד קודם מתן תורה כדכתיב ביוסף (בראשית נ', י')
ועש לאביו אבל שבעת ימים, וא"כ יתכן ועטיפת הראש נהגה בימיהם
ולא מן הדין, והמשיל בדבר הנהוג אצל אבלים. וא"כ הדרק"ל, וצ"ע.

ביאור מנהג תימן

ז] וכן הוא מנהיגו למעשה דלא כהרמב"ם אלא שהאבלים עוטפים
ראשם בטלית מצוימת כל שבעה אבל אין מכסים את הפה והחוטם
(שע"ה יו"ד סי' ק"צ סעיף ג'). ונראה דמנהיגו זה כרב, דלשמואל כתב
הריטב"א שבלא עטיפה הפה אינה עטיפה כלל, ולמה יעשו לחינם.
ונראה שזהו טעמו של הרוקח (סי' ש"ג הו"ד בב"ח סי' שפ"ו) דעטיפת הראש
מקיימים עתה שמושכים הכובע לפני העיניים ע"כ. ולא הצריך כלל
עטיפת הפה. אכן מרן שליט"א (שם בעיני יצחק אות ב') כתב דהטעם
משום כובד ראש ולהורות הכנעה וקבלת דין שמים ע"כ. ולפי"ז נמצא
שאינו מדיני אבילות.

ובזה יבואר מנהיגו בעטיפת הראש דווקא כשבאים מנחמים (שע"ה שם),
וקשה דבמסכת שמחות (פ"י ה"ט) איתא כי כשבאים אחרים לנחמו מגלה
ראשו, וביאר הטור (שם) שזה משום כבוד העם. ולהאמור י"ל, דזהו
לעטיפת הראש שמדין אבילות שאינו כבוד להראות צער כ"כ בפני
העם, אך עטיפה שהיא משום כבוד ראש, אדרבה נצרכת דווקא
כשבאים אחרים לנחמו שמא ישחו עמו ויבואו להקל ראש בימי
האבילות (ועי' ברכ"י יו"ד סי' שפ"ו מש"כ בשם מהר"ח כפוס').

כתר שם טוב - מדרכי רבותינו - זהירות מלשון הרע

בכמה ממכתביו של מהר"י יצחק הלוי זלה"ה שנצרך לעורר אודות פרצות ואנשים שונים, לא פירט את שם האיש המדובר, כי לנמענים כבר היה ידוע מיהו המדובר, וחשש שמא יהיו
עוד שאינם שייכים לענין שיתגלגל לידיהם המכתב ויכשלו בלשון הרע (איש ימיני ח"ב עמ' שכ"ח). וכן מוהר"ר עמרם קרח זלה"ה אף שהיה בעל ידיעות מפליגות בתולדות יהדות
תימן בעבר ובהווה, מכל מקום בספרו סערת תימן נזהר מכל שמץ לשון הרע. ויותר ממה שכתב, כבש והעלים מטעם זה (שם ח"ג עמ' תפ"ו). וכיוצא בזה שמעתי מהראש"כ שליט"א
על זקינו רבי ישראל משרקי זלה"ה שהיה נזהר לא לספר מעשיות עם שמות המדוברים מחשש לשה"ר, ואף בדברי שבח חשש, שמא מתוך שבחו יבואו לספר בגנותו. בינו נא זאת.